

Град Ваљево

**СТРАТЕШКИ ПЛАН СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ
ГРАДА ВАЉЕВА
2008. - 2012.**

САВЕТ ЗА ИНТЕГРАЛНУ СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ
ОПШТИНЕ ВАЉЕВО

Јануар 2008.године

С а д р ж а ј

С а д р ж а ј	2
УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ ВАЉЕВО	3
РЕЗИМЕ	4
S U M M A R Y	8
ПРОЦЕС ИЗРАДЕ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ГРАДА ВАЉЕВА	12
Пројекат „Подршка спровођењу Стратегије развоја социјалне заштите“	12
Захвалност учесницима/цама у процесу	13
ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ГРАДУ ВАЉЕВУ	15
1. ВИЗИЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ГРАДУ ВАЉЕВУ	18
2. МИСИЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ГРАДУ ВАЉЕВУ	18
3. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ	19
4. АНАЛИЗА КОНТЕКСТА И СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА	20
4.1. АНАЛИЗА СТАЊА У СЕКТОРУ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	22
4.2. АНАЛИЗА ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА	23
4.3. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА	28
5. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ	29
6. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ	30
6.1. Деца и млади	30
6.2. Незапослени	32
6.3. Жртве насиља	34
6.4. Особе са инвалидитетом (ОСИ)	37
6.5. Стари	39
6.6. Роми	41
6.7. Јачање институционалних капацитета пружалаца услуга социјалне заштите	43
7. АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ	44
8. ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ	45
Тим за мониторинг	46
Тим за евалуацију	46
9. РЕСУРСИ	47
10. ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ – ПРЕДСТАВЉАЊА ЈАВНОСТИ	48
ПРИЛОЗИ	50

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ ВАЉЕВО

Влада Републике Србије је усвојила Стратегију развоја социјалне заштите, 1. децембра 2005, године којом су одређени правци и приоритети реформе социјалне заштите у наредном периоду. У складу са поменутом Стратегијом је децентрализација и деинституционализација услуга социјалне заштите, чиме се тежиште социјалне заштите ставља на локалну заједницу, полазећи од тога да грађани већину услуга из социјалне области треба да остваре у свом природном окружењу тј. у својој локалној заједници. Како задовољење људских потреба није само социјалне природе, него је интегрисано и са потребама здравства, образовања итд. то је неопходно повезивање и сарадња свих субјеката у локалној заједници где ће се различитост услуга повезивати и усаглашавати стварањем мреже услуга које ће почивати на сарадњи, подели улога, права и одговорности.

Имајући у виду неопходност интегралног приступа планирању и развоју услуга социјалне заштите, у изради ове Стратегије учествовали су равноправно представници локалне самоуправе, јавних институција, установа и удружења грађана са заједничким задатком да започну квалитетан процес, који ће бити користан свим грађанима, под истим условима, у средини у којој живе, уз поштовања људских права и достојанства.

Сматрам да је процес израде и усвајања Стратешког плана развоја социјалне заштите града Ваљево за период 2008. – 2012. године поред многих других вредности, створио следеће значајне вредности:

- унапређена је сарадња пружалаца услуга социјалне заштите;
- повећано је учешће грађана у процесу стварања стратешког плана;
- стратешки план постао је власништво наше локалне заједнице.

Овај Стратешки план не би могао настати без помоћи Министарства рада и социјалне политике Републике Србије, Агенције за развој Велике Британије (DFID), Министарства спољних послова Краљевине Норвешке, Фонда за социјалне иновације, Сталне конференције градова и општина Републике Србије као и експерата и тренера који су мотивисали и едуковали наше актере на изради стратешког плана. Свима њима дугујемо посебну захвалност, као и радним тимовима Савета за интегралну социјалну политику у општини Ваљево и осталим сарадницима, који су дали свој допринос у процесу израде стратешког плана развоја социјалне политике града Ваљево.

Нека овај стратешки план буде водич у реализацији и доприносу свеукупном реформском развоју социјалне заштите, продубљивању разумевања и дијалога припадника свих заинтересованих страна, јер су у њега уткани наше вредности, наша визија и наша одговорност.

Председник општине Ваљево
Др Јован Томић

РЕЗИМЕ

Полазну основу за израду Стратешког плана развоја услуга социјалне заштите града Ваљева за период од 2008. – 2012. године чини Стратегија развоја социјалне заштите републике Србије. Овај Стратешки план се усмерава ка конкретним реформским захтевима, јачању капацитета у области социјалне заштите, децентрализацији услуга на ниво локалне заједнице и развијању плурализма пружалаца услуга.

Визија социјалне заштите у граду Ваљеву представља жељену будућу ситуацију, односно позитивну промену у области социјалне заштите и гласи:

У граду Ваљеву, захваљујући заједничком учешћу грађана/ки и институција, развијена је интегрална социјална заштита и унапређена социјална сигурност осетљивих група грађана/ки која доприноси квалитетнијем животу и остваривању једнаких могућности за све.

Мисија социјалне заштите у граду Ваљеву је одраз основног смисла и сврхе рада у овој области друштвеног живота локалне заједнице, као и вредности и убеђења које деле људи укључени у сектор социјалне заштите и гласи:

Унапређење услова за достојанствен живот и активно учешће осетљивих група грађана/ки (корисника/ца) у локалној заједници, засновано на партнерству јавног, приватног и цивилног сектора у развијању и пружању услуга социјалне заштите.

Стратешким циљевима је дефинисано оно што је потребно урадити или кључне промене које је потребно остварити да би се достигла мисија социјалне заштите у граду Ваљеву. Сви стратешки циљеви су везани за одређене, већ дефинисане стратешке правце развоја.

Стратешки циљ 1

Унапређење интегративног приступа кроз координирану сарадњу и транспарентност рада свих партнера у пружању постојећих и иновативних услуга социјалне заштите.

Стратешки циљ 2

Унапређење информисаности локалне јавности о значају система социјалне заштите.

Стратешки циљ 3

Унапређење материјално-техничке и финансијске подршке институцијама и организацијама социјалне заштите.

Стратешки циљ 4

Успостављање система за професионално усавршавање кадрова у институцијама и организацијама које пружају услуге социјалне заштите у циљу развијања примерених и применљивих компетенција.

Стратешки циљ 5

Унапређење доступности услуга социјалне заштите свим грађанима/кама, а нарочито осетљивим групама.

СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ

На основу анализе стања и ситуације у граду Ваљеву, као и на основу дефинисаних стратешких праваца и циљева, стратешки приоритети у периоду од 2008.-2012. године су:

А. Побољшање социјалног положаја следећих циљних група:

- Деца и млади;
- Незапослени;
- Жртве насиља;
- Особе са инвалидитетом (ОСИ);
- Стари;
- Роми;

Б. Јачање институционалних капацитета пружалаца услуга социјалне заштите.

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ ПО ПРИОРИТЕТИМА

Деца и млади

1. Унапређење положаја и права деце са сметњама у развоју и стварање могућности за њихово равноправно учешће у друштву. (Веза са стратешким циљем 5.)
2. Обезбеђење континуираог система заштите деце и младих од занемаривања, злостављања, злоупотреба у складу са начелима Конвенције о дечијим правима и важећим домаћим законима. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)
3. Превенција социјално неприхватљивог понашања деце и младих и смањење антисоцијалних дела. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)
4. Унапређење социјалне заштите деце и младих без родитељског старања кроз систем организованих и континуираних програма у локалној заједници. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)

Незапослени

1. Унапређење запошљавања осетљивих група (млади, жене, особе са инвалидитетом, Роми) у граду Ваљевоу кроз систем програма за њихово укључивање у процес рада уз сарадњу са локалним социјалним партнерима. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)
2. Побољшање информисаности послодаваца у граду Ваљевоу о субвенцијама за запошљавање осетљивих група. (Веза са стратешким циљем 2.)

Жртве насиља

1. Унапређење превенције насиља међу децом на предшколском и основношколском узрасту кроз систем превентивних програма за децу тог узраста. (Веза са стратешким циљевима 4. и 5.)
2. Развијање нивоа свести јавног мњења о проблему насиља у породици кроз информативне кампање и појединачне акције информисања. (Веза са стратешким циљем 2.)
3. Унапређење постојећих професионалних компетенција стручних кадрова који раде са жртвама насиља кроз систем професионалне размене у локалној мрежи сарадње. (Веза са стратешким циљем 4.)
4. Оснаживање жена-жртава породичног насиља кроз програме психосоцијалне подршке и економског оснаживања. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)

Особе са инвалидитетом

1. Повећање запослености радно активних ОСИ кроз програме активне сарадње социјалних партнера у локалној заједници. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)
2. Унапређивање услова за оствараивања права ОСИ на субвенције у локалној заједници. (Веза са стратешким циљем 5.)
3. Развијање нивоа свести грађана-ки у локалној заједници о потребама и правима ОСИ. (Веза са стратешким циљем 2.)
4. Побољшање приступачности јавних институција у локалној заједници за ОСИ уклањањем архитектонских баријера у локалној заједници и постављањем одговарајуће саобраћајне сигнализације. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)
5. Унапређивање отворених видова заштите особа са инвалидитетом, кроз отварање дневних Центра за особе са инвалидитетом у локалној заједници. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)

Стари

1. Унапређење социјалног и здравственог статуса старих у граду Ваљевоу применом превентивних програма за старе. (Веза са стратешким циљем 1. и 5.)
2. Побољшање положаја посебно осетљивих група старих у граду Ваљевоу (стари без породичног старања и физички или психички теже оболели) кроз систем програма који обезбеђују живот старих у природном окружењу. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)

3. *Подизање нивоа свести локалне заједнице о потребама и капацитетима старих особа у граду Ваљево. (Веза са стратешким циљем 2.)*
4. *Развијање институционалне бриге о старима у локалној заједници којима је неопходна институционална заштита кроз активност Геронтолошког центра Ваљево. (Веза са стратешким циљем 5.)*

Роми

1. *Унапређење превенције маргинализације појединаца и група ромске националности у граду Ваљево кроз развијање система различитих програма. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)*
2. *Побољшање услова за укључивање Рома у граду Ваљево у системе образовања и професионалног оспособљавања. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)*
3. *Развијање подршке старим Ромима/кињама кроз одговарајуће програме и услуге социјалне заштите у локалној заједници. (Веза са стратешким циљем 5.)*

Јачање институционалних капацитета пружалаца услуга социјалне заштите.

1. *Унапређење материјално-техничких и кадровских капацитета институција и организација укључених у интегрални систем услуга социјалне заштите у граду Ваљево. (веза са стратешким циљевима 3 и 4.)*

Стратешким планом предвиђени су аранжмани за имплементацију и разрађени су акциони планови за 2008. и 2009. годину, а до краја 2009. год. биће разрађени акциони планови за период од 2010.-2012. год. У делу стратешког плана, посвећеном евалуацији и мониторингу, предвиђени су аранжмани за праћење и оцену успешности спровођења циљева Стратегије са индикаторима достигнућа.

Поштовање принципа и циљева овог стратешког плана, локална самоуправа и Савет за интегралну социјалну политику у општини Ваљево, ће подржати, издвајањем буџетске линије за социјална давања и развој социјалне заштите. Финансијским планом за 2008. годину предвиђен је износ од 6.500.000 дин. за учешће у пројектима развоја социјалне заштите који проистичу из Стратешког плана и акционих планова. Поред тога, финансијским планом за социјална давања предвиђено је још 24.538.501,32 динара – за 24% више него у претходној години.

Подршку процесу развоја система пружања социјалних услуга на локалном нивоу пружаће и планирање средстава из буџета, сваке наредне године. Учешћем на конкурсима за пројекте подршке развоју система социјалне заштите на локалном нивоу, подизаће се капацитети локалне заједнице за остваривање стратешких циљева.

S U M M A R Y

Strategic plan for development of social services of the City of Valjevo for the year 2008-2012 is based on the Strategy for development of social protection of the Republic of Serbia. Local strategic document is directed towards concrete requirements of the reform, strengthening of the capacities in the field of social protection, decentralisation of services on the local community level and developing service providers' pluralism.

The vision of social protection in the City of Valjevo represents a desired future position or a positive shift in the field of social protection, and is the following:

As a result of joint contribution of its citizens and institutions in the City of Valjevo, an integral social protection of vulnerable citizen groups has been developed and their social security has been advanced, which contributes toward a higher quality of living and provision of equal opportunities for all.

The mission of social protection in the City of Valjevo is a reflection of the basic meaning and purpose of action in this area of communal living of the local community, as well as the value and beliefs shared by the people participating in the field of social protection, and it represents:

Improvement of conditions for living with dignity and active participation of vulnerable citizen groups in the local community, based on the partnership of public, private and civilian sectors in developing and providing social protection services.

The strategic goals define the necessary actions or key changes required for accomplishment of the mission of social protection in the City of Valjevo. All strategic goals relate to specific, already defined strategic aims of development.

Strategic goal 1

Fostering integrated approach through coordinated cooperation and transparency of actions of all partners in providing the existing and innovative services of social protection.

Strategic goal 2

Fostering the knowledge of the local public about the importance of the social protection system.

Strategic goal 3

Fostering the material and technical, and financial support for social protection institutions and organizations.

Strategic goal 4

Establishment of a system for professional training development of personnel in social protection institutions and organizations, for the purpose of development of adequate and applicable competences.

Strategic goal 5

Fostering accessibility of social protection services to all citizens, and particularly to vulnerable groups.

STRATEGIC PRIORITIES

Based on the analysis of the state and situation of the City of Valjevo, as well as the defined strategic aims and goals, the strategic priorities for the year 2008-2012 are:

A. Improvement of the social position of the following target groups:

- Children and youth;
- Unemployed;
- Victims of violence;
- Disabled persons (DP);
- Elderly;
- Roma;

B. Strengthening of the institutional capacities for the social protection service providers.

SPECIFIC GOALS FOR PRIORITIES

Children and Youth

1. *Fostering position and rights of children with developmental difficulties in development and creating opportunities for their equal participation in the society. (In reference to strategic goal 5)*
2. *Providing continuing system of protection of children and youth from neglect, maltreatment, and abuse in accordance to the principles of the Convention on the Rights of the Child and the applicable domestic laws. (In reference to strategic goals 1 and 5)*
3. *Prevention of socially unacceptable behaviour of children and youth and reduction of antisocial activity. (In reference to strategic goals 1 and 5)*
4. *Fostering social protection of children and youth without parental care through the system of organized and continuing programs in the local community. (In reference to strategic goals 1 and 5)*

Unemployed

1. *Fostering employment of vulnerable groups (youth, women, disabled persons, Roma) in the City of Valjevo through a system of programs for their inclusion in the employment process in cooperation with the local social partners. (In reference to strategic goals 1 and 5)*
2. *Fostering the knowledge of employers in the City of Valjevo about employment subsidies for vulnerable groups. (In reference to strategic goal 2)*

Victims of Violence

1. *Fostering violence prevention among preschool and elementary school children through a system of prevention programs for the children of that age. (In reference to strategic goals 4 and 5)*
2. *Raising public awareness of the family violence problem through information dissemination campaigns and individual information dissemination actions. (In reference to strategic goal 2)*
3. *Fostering the existing professional competences of the personnel working with the victims of violence through systematic professional exchange within the local cooperation network. (In reference to strategic goal 4)*
4. *Empowering women victims of domestic violence through programs of psychological and social support and economic empowerment. (In reference to strategic goals 4 and 5)*

Disabled Persons (DP)

1. *Increasing employment of DP capable of employment through programs of active cooperation of social partners in the local community. (In reference to strategic goals 1 and 5)*
2. *Improving conditions for exercising rights of DP to subsidies in the local community. (In reference to strategic goal 5)*
3. *Raising public awareness of the needs and rights of DP within the local community. (In reference to strategic goal 2)*
4. *Improving accessibility of public institutions in the local community to DP by removal of architectural barriers and introduction of adequate traffic signalling in the local community. (In reference to strategic goals 1 and 5)*
5. *Enhancing open forms of protection for disabled persons through establishment of daily centers for the disabled persons in the local community. (In reference to strategic goals 1 and 5)*

Elderly

1. *Fostering social and health status for the elderly in the City of Valjevo by implementing preventive care programs for the elderly. (In reference to strategic goals 1 and 5)*
2. *Improving position of the particularly vulnerable elderly groups in the City of Valjevo (elderly without family care and/or with serious physical or mental diseases) through a system of programs that enable elderly living in a natural environment. (In reference to strategic goals 1 and 5)*
3. *Raising local community awareness of the needs and capacities of the elderly in the City of Valjevo. (In reference to strategic goal 2)*
4. *Development of institutional care for the elderly in need of institutional protection in the local community, through the activity of the Valjevo Center for Gerontology. (In reference to strategic goal 5)*

Roma

1. *Fostering prevention of marginalization of individuals and groups of Roma nationals in the City of Valjevo through development of systems of various programs. (In reference to strategic goals 1 and 5)*
2. *Improvement of conditions for inclusion of Roma into educational and professional training systems in the City of Valjevo. (In reference to strategic goals 1 and 5)*
3. *Development of support for elderly Roma through corresponding social protection programs and services in the local community. (In reference to strategic goal 5)*

Strengthening of the institutional capacities for the social protection service providers.

1. *Fostering the material, technical and human resource capacities for institutions and organizations, participating in the integral system of social protection services, in the City of Valjevo (In reference to strategic goals 3 and 4).*

The Strategic plan provides the arrangements for its implementation and elaborates action plans for the years 2008 and 2009. Until end of 2009, action plans for period 2010 to 2012 will be elaborated, which will contribute toward securing sustainability of projects and goals in the strategic document.

The portion of the strategic document devoted to evaluation and monitoring provides arrangements for monitoring and assessment of the Strategy goals implementation with achievement indicators.

The local government and Council for Integral Social Policy in the City of Valjevo will support fulfillment of principles and goals of this strategic plan by establishing a separate budget line for social expenditure and development of social protection.

The financial plan for 2008 projects the amount of 6,500,000 dinars towards contribution to the projects for development of social protection. The financial plan for social expenditure projects 24,538,501.32 dinars, an increase of 24% compared to the previous year.

The process of development of the system for providing social services on the local level will be supported by budgetary planning every subsequent year. Bidding for projects for support of development of the social protection system on the local level will raise the capacities of the local community for fulfillment of strategic goals.

ПРОЦЕС ИЗРАДЕ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ГРАДА ВАЉЕВА

Пројекат „Подршка спровођењу Стратегије развоја социјалне заштите“

Стратешки план социјалне заштите града Ваљева настао је као резултат учешћа града Ваљева у пројекту „*Подршка спровођењу Стратегије развоја социјалне заштите*“ који спроводи Министарство рада и социјалне политике уз подршку организације ДФИД¹ и Министарства иностраних послова Краљевине Норвешке. Град Ваљево је одабран на основу јавног конкурса да као једна од 24 града или општине у Србији да учествује у овом пројекту.

Циљ пројекта је изградња капацитета Министарства рада и социјалне политике, изградња капацитета локалних самоуправа и других учесника-ца у систему социјалне заштите на републичком и локалном нивоу, у циљу успешног спровођења Стратегије развоја социјалне заштите и пратећег акционог плана.

Задаци пројекта су: обезбеђивање усклађености примене Стратегије развоја социјалне заштите; фискална подршка примени Стратегије развоја социјалне заштите и фискална децентрализација; подршка у области стандарда, инспекције, супервизије, лиценцирања и акредитације; одрживост Фонда за социјалне иновације и подршка планирању социјалне заштите.

Планирање социјалне заштите треба да буде усмерено на креирање оптималног окружења за све осетљиве групе у складу са принципима садржаним у Стратегији развоја социјалне заштите.

Институционални оквир за израду Стратешког плана социјалне заштите града Ваљева чини Меморандум о сарадњи између општине Ваљево и Министарства рада, запошљавања и социјалне политике – садашњег Министарства рада и социјалне политике.

Циљеви планирања социјалне заштите у градовима и општинама су:

1) развој нових услуга социјалне заштите у заједници усмерених ка задовољавању потреба осетљивих група²

2) иницирање развоја одрживих структура у циљу подршке планирању социјалне заштите у граду (примена, праћење и институционализација учешћа осетљивих група у процесу доношења одлука у граду).

Стратешки план социјалне заштите града Ваљева је рађена партиципативним приступом и заснива се на следећим принципима:

- одрживи модел интегралне социјалне заштите (интерсекторски приступ, јасна подела улога и одговорности свих локалних актера итд.);
- фокусираност на услуге које подржавају живот у заједници;
- плуралитет пружалаца услуга и допринос трансформацији установа. С обзиром да је град Ваљево водио целокупан процес – од избора и именовања Савета за интегралну социјалну политику као одговорног радног тела до усвајања плана, Стратешки план социјалне заштите је у потпуности власништво локалне заједнице.

¹ DfID –Агенција британске владе за међународни развој

² Осетљиве групе у овом контексту обухватају све оне групе грађана-ки које су обухваћене Стратегијом за смањење сиромаштва у Републици Србији: деца, жене, стари, избегли, незапослени, особе са инвалидитетом и Роми.

Захвалност учесницима/цама у процесу

Вођење процеса стратешког планирања вршио је Савет за интегралну социјалну политику општине Ваљево (Савет ИСП) именован од стране Председника Општине, радни тимови Савета ИСП, као и стручни сарадници и консултанци за циљне групе.

САВЕТ ЗА ИНТЕГРАЛНУ СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ У ОПШТИНИ ВАЉЕВО је у следећем саставу:

1. Лидија Вуковић - Председник Савета – главни координатор пројекта, координатор радних тимова, Општинска управа Ваљево
2. Славица Ђорђевић – Заменик Председника Савета, Центар за социјални рад
3. Снежана Трифуновић – члан, Општинска управа Ваљево, Нада Филиповић – заменик члана, Општинска управа Ваљево,
4. Каја Јовановић – члан, Центар за социјални рад, Дара Суботић – заменик члана, Центар за социјални рад,
5. Рада Севић – члан, Национална служба за запошљавање Гордана Продановић - заменик члана, Национална служба за запошљавање
6. Горан Милошевић –члан, Предшколска установа „Милица Ножица“ Видосава Велимировић - заменик члана, Предшколска установа „Милица Ножица“
7. Весна Костадиновић - члан, Основна школа „Милован Глишић“ Гордана Терзић - заменик члана, Основна школа „Стеван Филиповић“
8. Живана Пантић - члан, Дом здравља Ваљево Милена Максимовић - заменик члана, Здравствени центар Ваљево
9. Марина Мирјачић – члан, Регионална привредна комора Ваљево Велисав Марковић - заменик члана, Регионална привредна комора Ваљево
10. Весна Црепић - члан, Међуопштинска организација слепих Светлана Јанковић Бељански-заменик члана, Друштво за церебралну парализу
11. Александар Перовић - члан, Одбор за људска права - Ресурс центар Ваљево Весна Лазић - заменик члана, НВО „Анђели чувари“
12. Љиљана Рељић - члан, Школска управа Ваљево Весна Голубовић - заменик члана, Ваљевска гимназија
13. Драган Грачанин - члан, заступник Ромске националне мањине Радован Јовановић - заменик члана, Мрежа Ромски форум
14. Предраг Мартиновић - члан, Општинска управа Ваљево Мирјана Теофиловић - заменик члана, Општинска управа Ваљево

**РАДНИ ТИМОВИ ГРАДА ВАЉЕВА
ПО ПРИОРИТЕТИМА ЛОКАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ**

I Деца и млади

1. Горан Милошевић, Предшколска установа „Милица Ножица“,
2. Љиљана Рељић, Школска управа Ваљево,
3. Гордана Терзић, Основна школа „Стеван Филиповић“
4. Весна Лазић, НВО „Анђели чувари“,
5. Каја Јовановић, Центар за социјални рад Ваљево,
6. Живана Пантић, Дом здравља Ваљево,
7. Предраг Мартиновић, Општинска управа Ваљево,
8. Александар Перовић, НВО Ресурс центар Ваљево,
9. Сузана Момчиловић, НВО „Наши снови“ Ваљево
10. Весна Костадиновић, Основна школа „Милован Глишић“
11. Мира Јовановић, Основна школа „Десанка Максимовић“
12. Лидија Вуковић, Општинска управа Ваљево

II Особе са инвалидитетом

1. Милена Максимовић, Здравствени центар Ваљево,
2. Светлана Бељански Јанковић, Друштво за Церебралну парализу,
3. Мирјана Теофиловић, Општинска управа Ваљево,
4. Дара Суботић, Центар за социјални рад,
5. Весна Црепић, Организација слепих,

III Старе особе

1. Славица Ђорђевић, Центар за социјални рад,
2. Весна Црепић, Организација слепих Ваљево,
3. Снежана Трифуновић, Општинска управа Ваљево,
4. Милена Максимовић, Здравствени центар Ваљево
5. Дара Суботић, Центар за социјални рад Ваљево

IV Жртве насиља

1. Лидија Вуковић, Општинска управа,
2. Каја Јовановић, Центар за социјални рад Ваљево
3. Љиљана Рељић, Школска управа Ваљево,
4. Живана Пантић, Дом здравља Ваљево,
5. Мила Грујичић, НВО- Центар за модерну едукацију
6. Мира Јовановић, Основна школа „Десанка Максимовић“
7. Дејан Јовановић, Полицијска управа Ваљево

V Роми

1. Дејан Маринковић, Мрежа ромски форум
2. Славица Ђорђевић, Центар за социјални рад Ваљево,
3. Нада Филиповић, Општинска управа Ваљево,

VI Незапослени

1. Рада Севић, Национална служба за запошљавање,
2. Гордана Продановић, Национална служба за запошљавање,
3. Мирјана Теофиловић, Општинка управа Ваљево,
4. Дејан Маринковић, Мрежа Ромски форум,

Овај стратешки план представља први интегрални план у области социјалне заштите у граду Ваљево намењен да представи проблеме и потребе грађана и грађанки Ваљева, досадашње резултате у развијању локалних услуга, мера и облика заштите, стратешка опредељења и циљеве развоја ове области у периоду од 2008 – 2012. године.

Захваљујемо се свим учесницима радних тимова за израду локалног стратешког плана, на високом професионалном односу и доприносу, а посебно истичемо да је целокупан њихов рад био волонтерски, без новчане накнаде. Такође захваљујемо, на великој професионалној и моралној подршци при изради плана, сарадници Министарства рада и социјалне политике – менторки у оквиру пројекта Подршка спровођењу Стратегије развоја локалне социјалне заштите, Бранки Павловић, психологу.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ГРАДУ ВАЉЕВУ

Град Ваљево се налази у Западној Србији и географски, привредни и културни центар је Колубарског округа који обухвата још пет мањих општина (Мионица, Осечина, Уб, Лајковац и Љиг) са укупно близу 200.000 становника. Према попису становништва из 2002. године Ваљево има 96.761 становника, од чега је 61.270 градско и приградско, а 35.491 сеоско становништво. Град Ваљево се налази на 44 степена и 16 минута северне географске дужине и 19 степени и 53 минуте источне географске ширине. Простире се на 905 км² површине и налази се на просечној надморској висини од 185 метара. Град је формиран на обалама реке Колубаре, притоке Саве, и има умерено-континенталну климу.

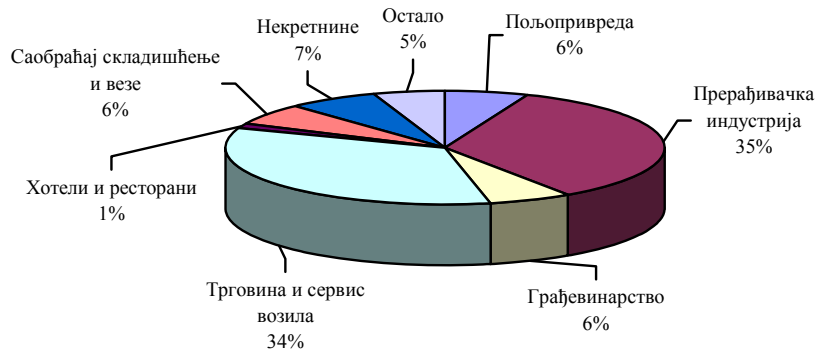
Ваљево има повољан географски положај. Од главног града Србије, Београда, удаљено је 88 км и налази се у непосредној близини једне од најважнијих републичких саобраћајница – Ибарске магистрале, која спаја север и југ Србије. Кроз Ваљево пролазе и магистрални путеви ка Јадранском мору, Босни и Херцеговини, плодној Мачви и даље ка Војводини, повезујући Ваљево са другим значајним центрима Западне Србије – Шапцем, Ужицем, Лозницом и Бајином Баштом, као и пруга Београд – Бар, која спаја главни град са Црном Гором, односно Јадранским морем.

Најзначајнији пројекти и стратешки подухвати у области инфраструктуре у граду Ваљево су: изградња хидроакумулационог језера у селу Стубо, 11 км од Ваљева, и водoprивредног система за коришћење воде из акумулације; изградња Градске топлане и проширење система централног даљинског грејања, укључујући и пројекат магистралног гасовода; изградња регионалне санитарне депоније са трансфер станицама и постројењем за рециклажу отпада, завршетак постројења за претраду отпадних вода и реконструкција магистралног пута који Ваљево спаја са Ибарском магистралом.

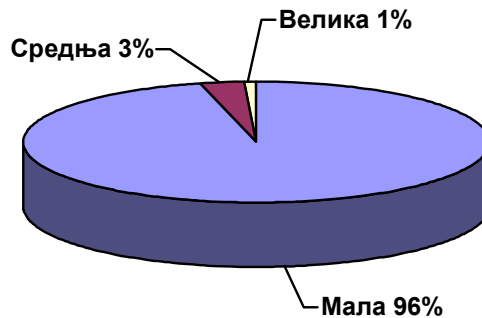
Ваљевску привреду карактерише металопрерада, прехранбена индустрија и прерада са развијеном пољопривредом, затим текстилна индустрија, графичка делатност, прерада дрвета, грађевинарство и производња неметала. Од осталих грана доминантна је трговина са финансијским услугама.

На подручју града Ваљева реализовано је неколико значајних привредних инвестиција са учешћем страног капитала: „Аустротерм“, „Вали“, „Горење - Апарати за домаћинства“ и „Нова Србијанка“. Регионална привредна комора Ваљево је врло активно укључена у привредни и економски развој града и региона (Колубарског и Мачванског округа). У привреди Ваљева у току 2006. године пословало је 1020 предузећа, и 4.635 предузетника.

Структура предузећа по секторима

Структура предузећа по величини

Филијала НСЗ Ваљево својим радом покрива подручје града Ваљева и општина, Лајковац, Љиг, Уб, Осечина и Мионица.

Ваљево као просветни центар има дугогодишњу традицију. На подручју Школске управе Ваљево која обухвата 14 предшколских установа и 103 основне и средње школе у 14 општина Колубарског и Мачванског округа укупно има 58827 ученика и 6189 наставника. Од тога град Ваљево има 11821 ученика и 1254 наставника који раде у 7 градских, 8 сеоских основних школа и 6 средњих школа (Гимназија као најстарија образовна установа, Медицинска, Техничка, Економска, Пиољопеивредна и Музичка). У Ваљеву постоји једна виша школа – Виша економска школа „Прота Матеја Ненадовић“ која има 300 редовно уписаних студената. Поред ове школе у граду постоје и издвојена одељења неких приватних високошколских институција из Београда, Зајечара и других градова, као што је на пример „Мегатренд“ Факултет за менаџмент, Универзитет „Сингидунум“, Универзитет „Браћа Карић“, Факултет за услужни бизнис, док је Ваљево у читавом свету познато по Истраживачкој станици Петница, научно-образовној установи намењеној раду са талентованим ученицима и студентима који су посебно заинтересовани за науку и истраживања.

У оквиру примарне здравствене заштите постоји Дом здравља у Ваљеву, две здравствене станице – *Ново насеље* у Ваљеву и у Ваљевској Каменици и 12 амбуланти (10 у селима, једна у граду и једна на Дивчибарама). Секундарна здравствена заштита се пружа у две болнице у градском центру.

Најзначајније установе културе у граду Ваљево су: Народни музеј, под чијим окриљем су и Музеј Првог и Другог српског устанка и поставке у Бранковини; Завод за заштиту споменика културе; Историјски архив; Градска библиотека „Љубомир Ненадовић“ са научним, завичајним и дечјим одељењем; Дом културе са добро опремљеном сценом и салом од 630 места; Омладински центар са „Галеријом 34“ за изложбе и трибине. Ваљево има две елитне галерије: Модерну галерију са сталном поставком Љубе Поповића и поклон збирком досадашњих излагача, и Интернационални уметнички студио „Радован Мића Трнавац“. КУД „Абрашевић“ има реномиран хор, фоклклорни, музички и драмски ансамбл, а позоришне представе изводе и приватно позориште „Мала сцена“ и Драмски студио Ваљевске Гимназије.

У граду Ваљеву постоји укупно 24 различита медија и 43 регистроване организације грађанског друштва (НВО и удружења) и Црвени крст – Ваљево.

1. ВИЗИЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ГРАДУ ВАЉЕВУ

Визија социјалне заштите у граду Ваљеву представља жељену будућу ситуацију, односно позитивну промену у области социјалне заштите у локалној заједници којој теже сви локални актери и која изражава њихову замисао каква би област социјалне заштите требало да буде у будућности, када се успешно примени Локална стратегија социјалне заштите. Стратегија се заснива на следећим елементима: јасно разумевање садашњих проблема, ситуације и расположивих ресурса, као и оних ресурса за које се очекује да ће бити на располагању; разматрање и разумевање покретачких фактора и трендова и препознавање препрека спровођењу реформе; сагледавање перспективе кључних актера социјалне заштите у локалној заједници.

Визија социјалне заштите у граду Ваљеву гласи:

У граду Ваљеву, захваљујући заједничком учешћу грађана/ки и институција, развијена је интегрална социјална заштита и унапређена социјална сигурност осетљивих група грађана/ки која доприноси квалитетнијем животу и остваривању једнаких могућности за све.

2. МИСИЈА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ГРАДУ ВАЉЕВУ

Мисија социјалне заштите у граду Ваљеву је одраз основног смисла и сврхе рада у овој области друштвеног живота локалне заједнице, као и система вредности и убеђења које деле људи укључени у сектор социјалне заштите.

Мисија социјалне заштите у граду Ваљеву је:

Унапређење услова за достојанствен живот и активно учешће осетљивих група грађана-ки (корисника-ца) у локалној заједници, засновано на партнерству јавног, приватног и цивилног сектора у развијању и пружању услуга социјалне заштите.

3. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Принципи и вредности на којима почива Стратешки план социјалне заштите града Ваљева представљају скуп заједничких уверења којима ће се водити сви актери социјалне заштите у локалној заједници. Ови принципи и вредности се односе на пружаоце услуга у процесу интеракције са корисницима-цама и у међусобној комуникацији, као и на комуникацију корисника-ца према пружаоцима услуга.

- Интегрални приступ и партнерство у пружању услуга социјалне заштите на локалном нивоу,
- Задовољавање социјалних потреба грађана-ки као један од приоритета локалне заједнице,
- Партнерство пружалаца услуга из различитих сектора и партнерство пружалаца и корисника-ца услуга,
- Једнаке могућности и одсуство сваке врсте дискриминације корисника-ца и пружалаца услуга социјалне заштите,
- Транспарентност рада пружалаца услуга социјалне заштите у локалној заједници која се заснива на континуираном праћењу реализације Локалне стратегије, периодичним евалуацијама и извештавању јавности,
- Узајамно уважавање и толерантност између свих актера социјалне заштите,
- Доступност услуга свим корисницима-цама,
- Поштовање најбољег интереса корисника-ца, укључујући и учешће самих корисника-ца у избору услуга,
- Поштовање личности, људских и мањинских права и индивидуализовани приступ кориснику-ци,
- Активна партиципација корисника-ца у креирању иновативних услуга социјалне заштите,
- Компетентност пружалаца услуга изражена кроз њихову стручност, одговорност и професионализам у раду.

4. АНАЛИЗА КОНТЕКСТА И СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА

Анализа контекста обухватила је анализу стања и анализу заинтересованих страна („stakeholders“). Анализа стања је обављена техником SWOT анализе (Табела 1), анализом документације о проширеним правима у области социјалне заштите и издвајањима за социјалну заштиту из буџета локалне самоуправе, као и друге документације релевантне за област социјалне заштите³. Анализа заинтересованих страна је обављена кроз неколико фаза: идентификовање заинтересованих страна; разликовање крајњих корисника-ца и кључних партнера (Табела 2); анализа одабраних заинтересованих страна коришћењем технике „Матрица за анализу заинтересованих страна“ (Табела 3), а на основу података о заинтересованим странама прикупљених током припреме Извештаја о стању и потребама у области социјалне заштите који се налази у прилогу овој Стратегији.

Одлуком о правима у социјалној заштити и социјалној сигурности грађана у граду Ваљево дефинисана су следећа права корисника: опрема корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу; једнократне помоћи; прихватна станица за децу и омладину; право на помоћ у кући (реализује се од 01.07.2007. год.), право на дневни боравак (не реализује се); право на коришћење услуга социјалног и другог стручног рада (правног, психолошког и педагошког). Проширена права у складу са Одлуком су: право на помоћ у исхрани; право на накнаду станарине – закупнине и других комуналних услуга; право на помоћ у кући породици која има дете са сметњама у развоју и социјално становање у заштићеним условима.

У току претходних пет година, град Ваљево је издвајао за социјалну заштиту средства предвиђена Законом као обавезна за ову област. У складу са укупним трендом пораста локалног буџета и та средства су се повећавала у просеку за 5-7% сваке године. Обим средстава је омогућавао задовољавање минималних потреба у области социјалне заштите.

Извршење буџета општине Ваљево, од 31. 12. 2006. – област социјална заштита

Буџетска линија	Из општинског буџета	Допринос из других извора	Укупан буџет
ЦСР (за делатност ЦСР са текућим одржавањем)	1.329.864		
Дотације(удружења, организације ОСИ, Црвени крст, дотације НВО)	4.146.900		
Накнаде из буџета за социјалну заштиту (једнократне новчане помоћи, путни трошкови за децу с аинвалидитетом и њихове пратиоце, помоћ у кући за децу са индалидитетом, накнада за станарину, субвенције комуналних услуга); Социјално становање; Прихватна станица; Учешће у пројекту <i>Дајмо живо(с)т годинама</i> Поштанске услуге и др.	9.270.737		
УКУПНО	14.747.501		
% издвајања за социјалну заштиту у односу на укупно извршење буџета у 2006. год.	1,48%		

³ Детаљан преглед анализе контекста налази се у Извештају о стању и потребама у области социјалне заштите у Општина Ваљево.

Структура буџетских средстава за социјалну заштиту у 2007. год.

Намена	Износ у дин.	%
За рад ЦСР „Колубара“ (трошкови плата и социјалних доприноса за запослене, стални трошкови, набавка рачунарске опреме)	3.721.000	10,48%
Накнада за социјалну заштиту из буџета (остваривање и исплата проширених права из социјалне заштите, социјално становање, трошкови Прихватне станице и исплата новчане помоћи за одређена права која се исплаћују физичким лицима – једнократна помоћ за лечење, новчана помоћ многочланим породицама, помоћ породицама и деци погинулих бораца и инвалидима рата из 1990. год.)	10.130.000	61,69%
Финансирање програма хуманитарних организација: ➤ Црвени крст (1.720 000 дин.) ➤ Друштво за церебралну парализу (490 000 дин.) ➤ Инвалиди рата (460 000 дин.) ➤ Организација слепих (460 000 дин.) ➤ Организација глувих (450 000 дин.) ➤ Цивилни инвалиди рата (430 000 дин.) ➤ Удружење мултипле склерозе (430 000 дин.) ➤ Донације осталим НВО (130 000 дин.)	4.570.000	27,83%
Укупно	18.421.000	

4.1. АНАЛИЗА СТАЊА У СЕКТОРУ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Табела 1: SWOT АНАЛИЗА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Стручност • Одговарајућа структура стручних кадрова • Спремност различитих актера социјалне заштите на међуинституционалну и међусекторску сарадњу • Стручно усаврашавање кадрова • Дошколовавање запослених • Мотивација кадрова • <u>Вештине комуникације у тимском планирању, одлучивању и раду</u> • <u>Материјално-технички услови за рад</u> • <u>Умрежавање и партнерство</u> • Реализовани бројни пројекти социјалне заштите кроз партнерство јавног и цивилног сектора • Постигнути резултати у досадашњим заједничким пројектима • Развијен невладин сектор • Формиран Савет за запошљавање 	<ul style="list-style-type: none"> • Бирократски приступ различитих кључних актера • <u>Нејасно дефинисане процедуре</u> • Пребацивање одговорности • Превисоки циљеви које себи постављају запослени у систему социјалне заштите – „сагоревање“ запослених • <u>Недовољна умреженост (у свим областима и на свим нивоима)</u> • Недовољно и непотпуно коришћење медија • Недовољан информисаност о разноврсним могућностима едукације стручног кадра • Немотивисаност дела кадра за стручно усаврашавања • Недовољна технолошка обученост и опремљеност • <u>Неефикасно и неблаговремено решавање проблема</u>
<p style="text-align: center;">МОГУЋНОСТИ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Довољан број различитих стручних кадрова у граду – повољна образовна структура • Успостављена међусекторска сарадња у разним областима • Партнерски пројекти са страним и домаћим НВО • <u>Разумевање и подршка локалне самоуправе, посебно код развијања нових услуга у заједници</u> • Постојање институционалне заштите за децу • Развијено храњеништво • <u>Свеобухватна заштита старих</u> (пројекат изградње Геронтолошког центра и развоја отворених видова заштите у локалној заједници) • Сарадња са приватним сектором у циљу њиховог информисања о могућностима укључивања у пружање социјалних услуга у заједници • Развијеност и заинтересованост медија за праћење области социјалне заштите • Интегрални приступ изради стратегије развоја социјалне заштите • Мотивисаност различитих актера у заједници за развој социјалне заштите • <u>Реформски приступ социјалној заштити на нивоу републике</u> • Развој малих и средњих предузећа и предузатништва у Ваљевоу 	<p style="text-align: center;">ПРЕПРЕКЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Честа промена власти</u> • Утицај партијско-политичке воље на кадровску политику у граду • <u>Економска неразвијеност и сиромаштво града</u> • Велика незапосленост • Неразвијена инфраструктура (путеви, телефонска мрежа...) • Централизован систем финансирања • <u>Некоординираност рада државних институција</u> • Незаинтересованост шире јавности за социјалну заштиту • Незаинтересованост појединих медија • Небавештеност грађана о својим правима и законима из области социјалне заштите • Непостојање стратешког плана о свеобухватном развоју града

4.2. АНАЛИЗА ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

Табела 2: Заинтересоване стране

Крајњи корисници-це	Кључни партнери
<ul style="list-style-type: none"> • Деца и млади (са сметњама у развоју, без родитељског старања, из непотпуних породица, жртве насиља – занемарена и злостављана деца, са поремећајима у понашању, из породица са поремећеним односима, малолетни делинквенти) • Особе са инвалидитетом (ОСИ) • Стари (материјално угрожени, без породичног старања, са инвалидитетом и психичким сметњама, злостављани и заменарени) • Мањинске групе (нпр., Роми) • Избегла и интерно расељена лица • Незапослени • Жене • Породице корисника различитих социјалних услуга • Самохрани родитељи • Особе са психичким сметњама 	<ul style="list-style-type: none"> • Локална самоуправа • Центар за социјални рад „Колубара“ • Невладине организације (НВО) • Национална служба за запошљавање (НСЗ) • Здравствени центар • Школе • Предшколска установа • Полицијска управа Ваљево • Правосуђе (судство и тужилаштво) • Институције спорта и културе • Мобилни тимови • Медији • Дом за децу без родитељског старања • Комесаријат за избеглице • Црвени крст • Регионална привредна комора • Привреда – бизнис сектор • Црква • Министарство рада и социјалне политике • Министарство унутрашњих послова (МУП) • Различита ресорна министарства • Донатори

Табела 3: Матрица за анализу кључних заинтересованих страна

Заинтересована страна и њене основне карактеристике	Потребе заинтересоване стране	Капацитети заинтересоване стране (знања, вештине, друштвена моћ...)	Шта мотивише заинтересовану страну на промене	Активности које је могуће спровести да би се одговорило на потребе заинтересоване стране
1. Крајни корисници				
<p>Деца у стању социјалне потребе: Деца са поремећајима понашања (евидентирано око 350, претежно мушког пола и из градске средине, око 40% из непотпуних породица); деца усукобу са законом (крађе и разбојништва, дистрибуција дрога); деца без родитељског старања; занемаривана и злостављана деца; незаштићена деца</p>	<p>Потребе за: Помоћи у решавању кључних проблема Материјалном подршком Саветовањем Реинтеграцијом у средину Сигурношћу, заштитом и поверењем Стицањем самопоштовања Бољим организовањем слободног времена</p>	<p>Креативни и конструктивни потенцијали Низак ниво образовања (у просеку) Младост, снага, воља, енергија Мала друштвена моћ</p>	<p>Промена квалитета живота Повратак у вршњачку групу Оспособљавање за даљи живот и нове вредности Тежња ка самоактуализацији Прихватање од стране родитеља и шире средине</p>	<p>Информисање о могућностима коришћења различитих социјалних услуга и информисање о одредбама Кривичног закона Различита стручна саветовалишта Индивидуални и групни рад Укључивање деце и младих у спортске организације Трибине у основним и средњим школама Медијске трибине Брошуре Вршњачка едукација Дневни центри за децу и младе Школа за родитеље и други облици рада са родитељима Мултисекторска сарадња (школе, Полицијаска управа)</p>

Заинтересована страна и њене основне карактеристике	Потребе заинтересоване стране	Капацитети заинтересоване стране (знања, вештине, друштвена моћ...)	Шта мотивише заинтересовану страну на промене	Активности које је могуће спровести да би се одговорило на потребе заинтересоване стране
<p>Малолетни делинквенти Неприлагођеност, неинтегрисаност у окружење, дисфункционално окружење дисфункционалне породице, негативни узорци, погрешни избори, поремећаји понашања, сукоб са законом</p>	<p>Потребе за: Структуром – структурирано време, односи са породицом, школом, друштвом Конкретном помоћи – саветодавни рад Прихватањем од стране средине Позитивним моделима Формалним и неформалним образовањем</p>	<p>Узраст (младост) Мобилност Оскудна знања и формално образовање Недостатак социјално пожељних вештина Ниска друштвена моћ Евентуална спремност на промену</p>	<p>Разумевање од стране околине Брига локалне заједнице и кључних институција Могућност неформалног образовања Сензибилисаност полиције и судства</p>	<p>Посебно креиране услуге (спорт, клубови, куће на пола пута) Стално праћење и подршка од стране кључних институција</p>
<p>Самохране родитељи Хетероген састав, доминирају жене, претежно низак образовни ниво, лоша материјална ситуација, претежно незапослене, појртвоване и посвећене деци, велики број деце са сметњама у развоју</p>	<p>Потребе за: Сталним запослењем, Стамбеном сигурношћу, Финансијском и материјалном подршком, Доступношћу различитих информација, Адекватном законском регулативом, Целодневним и полудневним смештајем деце</p>	<p>Спремност за рад Стручна знања и вештине Релативно мала друштвена моћ</p>	<p>Жеља да обезбеде боље услове за живот свог (је) детета (це) и себе Могућност обезбеђивања више времена за себе Бољи услови за школовање Квалитетније и финансијски повољне ваншколске активности за децу</p>	<p>Програми запошљавања и самозапошљавања Бесплатне едукације и преквалификације Различити бесплатни допунски и додатни едукативни програми за децу Дневни и полудневни боравци за децу</p>

2. Кључни партнери

<p>Центар за социјални рад „Колубара“ Установа од посебног друштвеног значаја; развија и пружа услуге у социјалној заштити; води евиденцију о корисничким групама и услугама; спроводи превентивне активности; развија мултисекторску сарадњу; три комплетна стручна тима; солидни материјални ресурси; поседује домске капацитете за децу; развија отворене видове заштите – служба помоћи у кући</p>	<p>Потребе за: Стручним усавршавањем стручних радника Бољом техничком опремљеношћу (компјутери) Отварањем саветовалишта Регионализацијом појединих услуга (прихватна станица и породични смештај)</p>	<p>Адекватан стручни кадар Стручност и компетентност - поседовање стручних вештина из више специфичних области (породични терапеут, медијатор) Велика друштвена моћ у систему социјалне заштите</p>	<p>Спровођење реформе социјалне заштите Спровођење Стратегије за смањење сиромаштва Најбољи интерес корисника Координациона улога ЦСР у развијању нових услуга</p>	<p>Обезбеђивање различитих едукација и специјализација Обезбеђивање више финансијских средстава за набавку опреме (посебно компјутерске опреме) Партнерство са градом и центрима за социјални рад из региона</p>
<p>Судство Неколико судова: Општински суд, Окружни суд, Трговински суд, Општински орган за прекршаје, Веће за прекршаје Са институцијама социјалне заштите највише сарађује Општински орган за прекршаје - предмети који се односе на жртве насиља решавају се по хитном поступку</p>	<p>Потребе за: Јасним границама надлежности Едукацијом – стручним усавршавањем запослених Умрежавањем са сродним институцијама</p>	<p>Велика овлашћења Стручност и компетентност Вештине стечене у оквиру различитих едукација Спремност на сарадњу Велика друштвена моћ</p>	<p>Унапређење безбедности Превентивни рад у заједници Обезбеђивање могућности за ефикаснији рад</p>	<p>Умрежавање, сарадња и партнерство Континуирано стручно усавршавање кадрова Боље информисање јавности и повећана транспарентност рада Систематско праћење случајева Повезаност и усаглашеност закона са праксом Континуирана примена закона</p>

2. Кључни партнери

<p>Невладине организације Бројне и разноврсне по областима у којима делују Велики број оних које се баве питањима социјалне заштите и богато искуство у том домену, Отвореност за сарадњу, Транспарентност рада, оперативност, доступност услуга</p>	<p>Потребе за: Техничком подршком Финансијском подршком Партнерством Активним учешћем у локалној заједници</p>	<p>Организационе способности Волонтерска мрежа Искуство из бројних пројеката и других активности Стручна знања и вештине Познавање специфичних проблема Постојање бројних података о корисницима Друштвена моћ варира у зависности од проблема који је у питању</p>	<p>Заинтересованост за кључне друштвене процес Могућност унапређења друштвених услова Хуманост Жеља за сталним усавршавањем</p>	<p>Доношење нових и спровођење донетих одлука и меморандума о сарадњи у локалној заједници Заједнички рад на доношењу стратешких докумената са другим актерима у локалној заједници Заједнички, партнерски пројекти Лобирање код донатора</p>
<p>Национална служба за запошљавање - Филијала Ваљево Разноврсни програми намењени различитим циљним групама, Велики број корисника/ца услуга, Обухвата територију града Ваљева и неколико суседних, мањих општина</p>	<p>За обухватом корисника/ца из осетљивих група, За сарадњом са послодавцима и другим социјалним партнерима, За даљим развојем људских ресурса Филијале</p>	<p>Висок ниво стручних компетенција, Добри и проверени програми који се примењују у целој Србији, Савремени приступ проблему незапослености, Велика друштвена моћ и утицај</p>	<p>Заинтересованост за решавање проблема незапослености као једног од кључних у локалној заједници, Жеља за успешном реализацијом сопствених програма и креирањем нових, заснованих и на потребама локалне средине</p>	<p>Успостављање система континуиране размене информација са пружаоцима услуга социјалне заштите у локалној средини, Успостављање мреже сарадње око питања незапослености осетљивих група грађана/ки</p>
<p>Школе Бројност институција и кадрова, Добра покривеност територије града, Добра инфраструктура (зграде и простор)</p>	<p>За побољшањем материјално-техничке опремљености (наставна средства), и стандарда запослених, За повећањем броја ученика/ца, За сарадњом са свим релевантним актерима социјалног живота локалне заједнице</p>	<p>Висок ниво формалног образовања кадра, Раскорак између модерних педагошких вештина којима део кадра влада и њихове примене у пракси рада, Низак ниво партиципације ученика/ца, нарочито оних из осетљивих група у животу школе</p>	<p>Заинтересованост за подршку ученицима/цама из осетљивих група, Жеља да се реafirмише улога школе у социјалном животу локалне заједнице, Жеља за сарадњом са другим социјалним актерима у локалној заједници</p>	<p>Укључивање школа у мрежу сарадње у разноврсним превентивно-едукативним програмима, Обезбеђивање подршке школама у развијању различитих инклузивних програма за осетљиве групе деце</p>

На основу резултата анализе контекста, дефинисана су следећа

СТРАТЕШКИ СПОРНА ПИТАЊА:

- 1) Како обезбедити координирану сарадњу и транспарентност рада свих партнера у пружању постојећих и иновативних услуга социјалне заштите у локалној заједници (јавни, приватни и цивилни сектор), уз повећано укључивање представника приватног сектора?
- 2) Како информисати ширу јавност и популаризовати социјалну заштиту као предмет бриге свих у локалној заједници?
- 3) На који начин повећати капацитет институција и организација, превазићи проблем њихових недовољно законски дефинисаних улога и одговорности и успоставити адекватне процедуре за рад ?
- 4) Како повећати доступност услуга социјалне заштите свим грађанима-кама, а нарочито оним који живе у руралном подручју града?
- 5) Како разрешити неравнотежу на релацији: велике потребе корисника-ца социјалне заштите-преузете обавезе локалне заједнице, ограничен градски буџет и неразумевање доносилаца политичких одлука да је социјална заштита приоритет?

4.3. СТРАТЕШКИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА

Као правци деловања у тражењу одговора на стратешки спорна питања социјалне заштите у граду Ваљевоу дефинисани су следећи стратешки правци развоја социјалне заштите:

Стратешки правац 1

Координирана сарадња и партнерство у пружању услуга социјалне заштите у локалној заједници

Стратешки правац 2

Сензибилизација (повећање осетљивости и разумевања) локалне јавности за социјалну заштиту

Стратешки правац 3

Развој капацитета институција и организација социјалне заштите

Стратешки правац 4

Развој доступности услуга

5. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

Стратешким циљевима је дефинисано оно што је потребно урадити или кључне промене које је потребно остварити да би се достигла мисија социјалне заштите у граду Ваљевоу. Сви стратешки циљеви су везани за одређене, већ дефинисане стратешке правце развоја.

Стратешки правац 1

Координирана сарадња и партнерство у пружању услуга социјалне заштите у локалној заједници

Стратешки циљ 1

Унапређење интегративног приступа кроз координирану сарадњу и транспарентност рада свих партнера у пружању постојећих и иновативних услуга социјалне заштите.

Стратешки правац 2

Сензибилизација (повећање осетљивости и разумевања) локалне јавности за социјалну заштиту

Стратешки циљ 2

Унапређење информисаности локалне јавности о значају система социјалне заштите.

Стратешки правац 3

Развој капацитета институција и организација социјалне заштите

Стратешки циљ 3

Унапређење материјално-техничке и финансијске подршке институцијама и организацијама социјалне заштите.

Стратешки циљ 4

Успостављање система за професионално усавршавање кадрова у институцијама и организацијама које пружају услуге социјалне заштите у циљу развијања примерених и примењивих компетенција.

Стратешки правац 4

Развој доступности услуга

Стратешки циљ 5

Унапређење доступности услуга социјалне заштите свим грађанима, а нарочито осетљивим групама.

6. СТРАТЕШКИ ПРИОРИТЕТИ

На основу анализе стања и ситуације у граду Ваљеву, као и на основу дефинисаних стратешких праваца и циљева, приоритети у периоду 2008.-2012. године су:

А. Побољшање социјалног положаја следећих циљних група:

- Деца и млади;
- Незапослени;
- Жртве насиља;
- Особе са инвалидитетом (ОСИ);
- Стари;
- Роми;

Б. Јачање институционалних капацитета пружалаца услуга социјалне заштите.

Увод у дефинисање приоритета кроз дијагнозу стања, препоруке и закључке

6.1. Деца и млади

Деца и млади (до 19 година старости) чине 22,4% од укупног броја становника града Ваљева. У току 2006. године на евиденцији Центра за социјални рад „Колубара“ било је 831 корисник-ца из ове групе.

Проблеми и дијагноза стања

- Врло изражен процес осиромашења породице и деце у локалној заједници (у 2006. години 602 породице корисника материјалног обезбеђења породице са 349 деце, од којих 260 деце школског узраста)
- Повећан број дисфункционалних породица, (2006. године, 162 породице са 213 деце регистроване су у Центру за социјални рад као дисфункционалне).
- Поремећај раста и развој потхрањености, на основу извештаја школског здравственог диспанзера.
- Напуштање редовног основног образовања у руралном подручју, нарочито ромска деца и деца са сметњама у развоју (у 2006/07 школској. години, 23 деце је напустило редовно школовање, а 33 деце са лакшим сметњама у развоју уписано је у специјално одељење ОШ „Нада Пурић“).
- Повећан број деце са сметњама у развоју без систематског евидентирања и праћења.
- Пораст насиља међу вршњацима и насиља у породици, као и пораст делинквентног понашања нарочито израженог код старијих малолетника (14 до 16 година старости - у 2006. години у Центру за социјални рад евидентирано 58 извршилаца кривичних дела, туче, тешке крађе, поседовања наркотика).

- Недостатак културно-спортских, забавних и едукативних садржаја за квалитетно проведено време ван школског времена, као и селективна доступност тих садржаја, претежно деци из породица са високим приходима.
- Лака доступност и повећано конзумирање психо-активних супстанци.
- Повећан број младих који нису обухваћени обавезном здравственом заштитом и смањена могућност њиховог лечења (око 14000 породица).
- Недовољна партиципација деце и младих у анализирању њихових потреба и проблема, као предлагању могућих решења.

Закључци

- Материјално и духовно осиромашење и неорганизовано провођење слободног времена доводи до отужености и губитка социјално прихватљивих вредности код деце и младих. То утиче на појаву различитих облика социјално неприхватљивог понашања, као што су насилничко понашање и злоупотреба психоактивних супстанци.

Препоруке и стратешке интервенције

- Сензибилизација локалне заједнице за проблеме деце и младих.
- Сензибилизација деце и младих за другачији приступ у задовољењу сопствених потреба.
- Јачање улоге породице за успешније родитељство.
- Оснаживање релевантних служби и институција која се баве децом и младима.
- Развијање превенције и повећан обухват деце и младих превентивним програмом.
- Флексибилнији критеријуми локалне самоуправе за остваривање права на материјално обезбеђење породицама које су посебно угрожене сиромаштвом.

Специфични циљеви и специфични задаци

1. Унапређење положаја и права деце са сметњама у развоју и стварање могућности за њихово равноправно учешће у друштву. (Веза са стратешким циљем 5.)

Специфични задаци

1.1. До краја 2009. године реализовати пројекат НИП-а *Изградња и адаптација и опремање дневног боравка за децу са сметњама у развоју* и организовати његово функционисање.

1.2 До краја 2009. године формирати базу података за децу са сметњама у развоју која ће се перманентно ажурирати

1.3. До краја 2012. године проширење капацитета постојеће или изградња новог дневног боравка за децу са сметњама у развоју, ради већег обухвата деце и младих са сметњама у развоју.

2. Обезбеђење континуираог система заштите деце и младих од занемаривања, злостављања, злоупотреба у складу са начелима конвенције о дечијим правима и важећим домаћим законима. (Веза са стратешким циљевима 1 и 5.)

Специфични задаци:

2.1. До краја 2010. године развити 2 функционална, мултисекторска мобилна тима од по 5 особа за заштиту деце и младих од занемаривања, злостављања и злоупотреба.

2.2. До краја 2012. године институционализовати рад мултисекторског мобилног тима за заштиту деце и младих од занемаривања, злостављања и злоупотреба кроз редовне програме рада кроз програме рада институција и организација – пружалаца услуга социјалне заштите у локалној заједници.

3. Превенција социјално неприхватљивог понашања деце и младих и смањење антисоцијалних дела. (Веза са стратешким циљевима 1 и 5.)

Специфични задаци:

3.1. До краја 2009. године реализовати пројекат *Адаптација и опремање дневног боравка за децу са поремећајем у понашању* у оквиру Домског одељења у Ваљевоу и започети функционисање дневног боравка.

3.2. До краја 2009. године развити 7 школских клубова за најмање 700 деце школског узраста.

3.3. До краја 2012. године реализовати едукацију *Помоћ помагачима* за најмање 10 стручњака који раде са малолетним починиоцима.

4. Унапређење социјалне заштите деце и младих без родитељског старања кроз систем организованих и континуираних програма у локалној заједници. (Веза са стратешким циљевима 1 и 5.)

Специфични задаци:

4.1. До краја 2009. године из пројеката НИП-а обезбедити *Кућу на пола пута* за младе који излазе из система друштвено-организоване бриге и обезбедити његово функционисање.

4.2. До краја 2012. године реализовати започете програме подстицаја и оснаживања за најмање 100 хранитељских породица.

6.2. Незапослени

Према евиденцији Националне службе за запошљавање-Филијала Ваљево у априлу 2007. године. је било 8935 особа – 4798 жена и 4138 мушкараца. Паралелно, у прва четири месеца 2007. год. запослено је 2460 жена и 4766 мушкараца.

Проблеми и дијагноза стања

- Неповољна старосна структура и велико учешће старијих од 50 година у укупној незапослености;
- Неповољна квалификациона структура незапослених лица;
- У благом је порасту дугорочна незапосленост лица која на евиденцији чекају дуже од једне године;
- Повећање броја младих (15 до 25 година) без квалификације
- Велики број младих (до 30 година) који чекају прво запослење
- Проблеми жена које остају без посла после 45 год. старости;

- Назапосленост Рома;
- Мала понуда квалитетних, адекватних послова - највише је потреба за физичким радницима у производњи;
- Неповољан привредни амбијент у локалној заједници;
- Неусклађеност формалног и неформалног образовног система са потребама локалне привреде;
- Још увек недовољна информисаност и активност тражилаца посла;
- Евидентирано 7300 АТП (активних тражилаца посла) што указује на тенденцију смањења броја незапослених у граду Ваљевоу, а то је резултат спровођења активних мера запошљавања и интензивираних контаката са послодавцима, али и смањења броја особа на евиденцији на шта утичу нови прописи о здравственој заштити.

Закључци

- Несклад између понуде и потражње у области запошљавања у граду Ваљевоу;
- Изражени проблеми незапослености младих, жена старијих од 45 година и Рома
- Релативно ниска сензибилисаност послодаваца и недовољна информисаност особа које траже посао о свим могућностима које постоје.

Препоруке и пожељне стратешке интервенције

- Информисање свих циљних група - незапослених, социјалних партнера и шире јавности о мерама активног тражења посла;
- Едукација за све циљне групе о потреби континуираног учења и стицања савремених знања и вештина потребних за запошљавање;
- Јавна промоција мера и активности кроз кориснички сервис на локалном нивоу;
- Повезивање понуде и потражње (кроз сарадњу са свим релевантним социјалним партнерима);
- Подстицање социјалног предузетништва–самозапошљавања представника-ца осетљивих група и њиховог удруживања у циљу запошљавања;
- Мотивисање кандидате-кориснике ЦСР за укључивање у мере активне политике запошљавања;
- Преквалификација-доквалификација примерена локалној средини (пример геронтодомаћице) кроз обуку за познатог послодавца који се обавезује да ће после преквалификације- доквалификације запосли обучена лица;
- Сензибилизација послодаваца за запошљавање осетљивих група.

Специфични циљеви и специфични задаци

1. Унапређење запошљавања осетљивих група (млади, жене, особе са инвалидитетом, Роми) у граду Ваљеу кроз систем програма за њихово укључивање у процес рада уз сарадњу са локалним социјалним партнерима.

1.1 До краја 2009. смањити број младих-незапослених (18-30год.) у граду Ваљеу за 4% спровођењем мера активне политике запошљавања.

1.2 До краја 2010. укључити најмање 100 незапослених-представника-ца осетљивих група у програме самозапошљавања, новог запошљавања, обука за познатог послодавца и регионалних програма где фирме запошљавају 5 и више одабраних радника-ца.

1.3. До краја 2012. омогућити запошљавање 200 младих незапослених лица коришћењем субвенција за запошљавање (приправници, волонтери-приправници, волонтери-практиканти, субвенције за запошљавање приправника, за запошљавање особа са инвалидитетом, за запошљавање млађих од 30 год.)

1.4. До краја 2012 године реализовати основну информатичку обуку за најмање 300 незапослених - представника-ца осетљивих група.

1.5. До краја 2012 године реализовати специјалистичке информатичке обуке (Photoshop, Autocad, Corel, Web- design, сервисери мреже) за најмање 40 младих незапослених лица.

1.6. До краја 2012 године реализовати курсеве енглеског језика (основни, средњи и виши ниво) за најмање 60 младих незапослених лица.

1.7.. До краја 2012 укључити најмање 100 незапослених-представника-ца осетљивих група без квалификација у јавне радове (уређење зелених површина, река, градских површина, паркова и сл.).

2. *Побољшање информисаности послодаваца у граду Ваљеу о субвенцијама за запошљавање осетљивих група.*

2.1. До краја 2009. кроз сарадњу са локалним социјалним партнерима припремити и дистрибуирати 600 *Водича за послодавце.*

2.2. До краја 2012. реализовати 6 округлих столова за најмање 150 приватних послодаваца и социјалних партнера о могућностима за смањење незапослености осетљивих група у граду Ваљеу.

2.3. До краја 2012. информисати намање 500 приватних послодаваца на њиховим штандовима на сајмовима привреде, сајмовима запошљавања и кроз контакте са послодавцима у локалној заједници о субвенцијама за запошљавање осетљивих група.

6.3. Жртве насиља

Према евиденцији СОС телефона, у току 2005. године било је 113 позива жртава различитих облика насиља, првенствено насиља у проодици. Подаци Полицијске управе Ваљево показују да је у току 2006. године укупно поднето 26 кривичних пријава против починилаца насиља у породици, истрага је покренута против 15 особа и донета је 1 осуђујућа пресуда. У првих 10 месеци 2007. године поднете су 32 кривичне пријаве, истрага је покренута против 12 особа и донете су две осуђујуће пресуде. Уз подршку IRD/USAID-а 2006. године је успостављена *Локална мрежа за борбу против насиља у породици* која укључује различите институције и организације из града Ваљева: локалну самоуправу, ЦСР, здравствене и образовне институције, полицијску управу, правосуђе (судство и тужилаштво) и невладин сектор.

Проблем и дијагноза стања

- Евидентиран је пораст различитих врста насиља (породично, вршњачко, насиље које се дешава у институцијама...);
- Процењује се да је три пута већи број нерегистрованих од регистрованих случајева насиља, јер се само мањи део насиља пријављује;
- Низак ниво поверења у институције у борби против насиља, због неефикасности институционалне заштите;
- Недовољна сензибилисаност јавности у препознавању различитих облика насиља;
- Нема *Сигурне куће* и других облика заштите жртава насиља;
- Непостоји довољно ефикасна међусекторска и међуинституционална сарадња у заштити жртве;
- Недостатак систематског праћења проблема насиља у локалној заједници.

Закључци

Постоје потребе за:

- Организовано, међусекторски умреженом борбом против насиља;
- Подизањем нивоа информисаности и осетљивости јавности за препознавање проблема насиља и начина заштите од насиља;
- Развијањем превентивних програма едукације у борби против насиља;
- Развијањем облика физичке заштите жртве и њеног економског оснаживања;
- Успостављањем јединствених база података и повратних информација о појединачном деловању институција у мрежи;
- Потреба за праћењем индивидуалног случаја;
- Потреба за повећањем нивоа ефикасности заштите жртава.

Препоруке и пожељне стратешке интервенције

- Оснаживање већ формиране локалне међусекторске мреже за борбу против насиља са јасно дефинисаним и обавезујућим протоколима о сарадњи;
- Институционализовање СОС телефона и мобилних тимова;
- Формирање одговарајуће прихватне станице за жртве насиља;
- Економска и психосоцијална подршка;
- Оспособљавање и едукација жртава насиља за заштиту од насиља;
- Едукација различитих циљних група за препознавање насиља;
- Рад са насилницима.

Специфични циљеви и задаци

1. Унапређење превенције насиља међу децом на предшколском и основношколском узрасту кроз систем превентивних програма за децу тог узраста. (Веза са стратешким циљевима 4 и 5.)

1.1 До краја 2008. године развити 3 програма превенције насиља и 3 тима за њихову примену, по један за предшколски, млађи основношколски (I-IV) и старији основношколски узраст (V-VIII).

1.2. До краја 2009. године развити програм превенције насиља у предшколској установи и основној школи за васпитаче-ице и наставнике-це.

1.3. До краја 2010. године применити програм превенције насиља на предшколском и млађем основношколском узрасту за најмање 70% деце одговарајућег узраста.

1.4. До краја 2010. године реализовати програм превенције насиља у предшколској установи и основној школи за најмање 60% васпитача-ица и наставника-ца.

1.5. До краја 2012. године применити програм превенције насиља на старијем основношколском узрасту за најмање 70% деце тог узраста.

2. Развијање нивоа свести јавног мњења о проблему насиља у породици кроз информативне кампање и појединачне акције информисања. (Веза са стратешким циљем 2.)

2.1. До краја 2008. године реализовати на локалним медијима 1 информативну кампању о проблему насиља у породици.

2.2. До краја 2009. године реализовати 10 појединачних свеобухватних акција информисања жена у градском и сеоском подручју о могућностима заштите од насиља у породици.

3. Унапређење постојећих професионалних компетенција стручних кадрова који раде са жртвама насиља кроз систем професионалне размене у локалној мрежи сарадње. (Веза са стратешким циљем 4.)

3.1. До краја 2008. године развити програм оперативне размене текућих информација о случајевима насиља у породици између учесника у мрежи институција/организација за борбу против насиља у породици.

3.2. До краја 2009. године израдити и ажурирати секторску евиденцију података и успоставити систем размене података.

3.3. До краја 2009. год. преко конференције случаја успоставити праћење и систематску подршку жртвама насиља у породици.

3.4. Од 2010. године до краја 2012. године, у периоду од по 3 месеца организовати округле столове за размену искустава стручњака из умрежених институција/организација и шире заинтересоване јавности.

4. Оснаживање жена-жртва породичног насиља кроз програме психосоцијалне подршке и економског оснаживања. (Веза са стратешким циљевима 1 и 5.)

4.1. До краја 2009. године институционализовати рад СОС-телефона за стручну помоћ женама-жртвама насиља.

4.2. До краја 2009. године обезбедити привремени сигуран смештај жена-жртве насиља коришћењем расположивих смештајних капацитетима у ЦСР и(или) кроз облик уговорне сарадње са најближом Сигурном кућом у округу.

4.3. У периоду 2010.-2012. године у сарадњи са Националном службом за запошљавање, реализовати 3 циклуса обуке за самозапошљавање за најмање 50 жена-жртва насиља у породици.

6.4. Особе са инвалидитетом (ОСИ)

У граду Ваљеви према подацима удружења особа са инвалидитетом има 1.500 особа са различитим врстама телесно - физичке и сензорне инвалидности (1,5%). Недостју прецизни подаци о осталим лицима са инвалидитетом, а пре свега теже хронично оболелим и душевно оболелим лицима. Према незваничним подацима у граду Ваљеви у 2006. години, идентификовано је укупно 2175 лица са различитим телесно-физичким и менталним инвалидитетом. Од укупног броја особа са инвалидитетом, у току 2006. год. услуге ЦСР је користило укупно 414 особа.

Проблеми и дијагноза стања

- Недостатак интерактивности између организација које се баве ОСИ и других актера локалне заједнице;
- Низак ниво свести локалне заједнице о особама са инвалидитетом, њиховим правима, потребама, потенцијалима и њиховом доприносу;
- Проблем запошљавања ОСИ;
- Недовољна развијеност и услуга социјалне заштите за ОСИ;
- Недовољна доступност постојећих услуга социјалне заштите за ОСИ;
- Недостатак отворених видова социјалне заштите ОСИ, (пре свега дневних центара, установа за привремено збрињавање), као и недостатак институционалних облика заштите на нивоу локалне заједнице;
- Непостојање алтернативних служби подршке за ОСИ (персонални асистент, служба гесталног језика, и сл.).

Закључци

- Недовољна сензибилисаност шире јавности о потребама и могућностима особа са инвалидитетом;
- Низак ниво едукованости стручних тимова и професионалаца у мрежи институција постојећих и потенцијалних пружаоца услуга ОСИ, као и њиховог укуључивања у пројекте и програме подршке ОСИ;
- Недовољна и неефикасна повезаност самих удружења ОСИ како са пружаоцима услуга социјалне заштите, тако и међуорганизованост, међуповезаност и могућност међупомоћи.

Препоруке и стратешке интервенције

- Стварање заједничке базе података за све особе са различитим врстама инвалидитета, а посебних база за децу за сметњама у развоју и особе са психолошким сметњама;
- Развијање програма који обезбеђују могућност запошљавања ОСИ (сарадња Националне службе запошљавања и других социјалних партнера)
- Побољшање доступности информација о правима ОСИ као и подизање нивоа свести о правима, потребама, могућностима и потенцијалима ОСИ
- Елиминисање архитектонских баријера и омогућавање боље приступачности свих објеката за ОСИ
- Развијање програма који обезбеђују отворене видове заштите ОСИ - подршка развоју алтернативних видова помоћи
- Развијање програме подршке породицама ОСИ

Специфични циљеви и задаци

1. Повећање запослености радно активних ОСИ кроз програме активне сарадње социјалних партнера у локалној заједници. (Веза са стратешким циљевима 1 и 5.)

1.2. До краја 2010. године донети Одлуку о стимулацијама за запошљавање ОСИ у граду Ваљевоу.

1.1. До краја 2009. године информисати намање 200 послодаваца у локалној заједници о субвенцијама за запошљавање ОСИ.

1.3. До краја 2012. године реализовати обуке за АТП за најмање 100 радно активних ОСИ.

2. Унапређивање услова за оствараивања права ОСИ на субвенције у локалној заједници. (Веза са стратешким циљем 5.)

2.1. До краја 2009. године проширити Одлуку о правима у социјалној заштити у Општини Ваљево тако да право на субвенције могу остварити и корисници додатка за помоћ и негу другог лица.

2.2. До краја 2010. године обезбедити несметану реализацију ове Одлуке за сва лица на које се она односи.

3. Развијање нивоа свести грађана-ки у локалној заједници о потребама и правима ОСИ. (Веза са стратешким циљем 2.)

3.1. До краја 2009. године креирати 1 обухватни програм информисања грађана о правима и доступности услуга

3.2. До краја 2010. године организовати 3 локалне медијске кампање о потребама и правима ОСИ.

3.3. До краја 2012. године институционализовати систем информисања грађана-ки у локалној заједници о потребама и правима ОСИ као део програма рада свих партнера у интегралној социјалној заштити.

4. Побољшање приступачност јавних институција у локалној заједници за ОСИ уклањањем архитектонских баријера у локалној заједници и постављањем одговарајуће саобраћајне сигнализације. (Веза са стратешким циљевима 1 и 5.)

4.1. До краја 2009. године идентификовати све институције које имају архитектонске баријере и проценити приоритете и техничку изводљивост њиховог уклањања, а обавезно отклонити архитектонске баријере у ЦСР, НСЗ и Дому омладине.

4.2. До краја 2012. године отклонити све преостале идентификоване архитектонске баријере за несметано кретање ОСИ у институцијама.

5. Унапређивање отворених видова заштите особа са инвалидитетом, кроз отварање дневних Центара за особе са инвалидитетом у локалној заједници. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)

5.1. До 2012. године развити један дневни центар за креативно провођење слободног времена за одрасле ОСИ.

5.2. До краја 2012. године развити радионице за креативно провођење времена за стараоце ОСИ (рачунарске радионице са приступом Интернету, едукативне и креативне радионице).

6.5. Стари

Становништво града Ваљева је у сталној тенденцији старења. Старијих од 60 година је 21.670 односно 22,39% (старијих од 65 година је 16.142, односно 16,68%.

На евиденцији ЦСР је 564 корисника-це, што представља 0,03 % обухваћености циљне групе. Услуге помоћи у кући користи 27 корисника-ца из урбаног подручја града.

Проблем и дијагноза стања

- Нема институционалног смештаја за старе у локалној заједници;
- Недостају услуге које обезбеђују живот у природном окружењу;
- Недовољна доступност услуга социјалне заштите, посебно у руралном подручју;
- Недостаје активна партиципација корисника-ца;
- Недовољно је развијен интегрални приступ различитих актера из локалне заједнице;
- Неразвијен цивилни сектор у области бриге о старима – нема невладиних организација које се доминантно баве старима или које су основали сами стари.

Препоруке

- Развијање програма који обезбеђују живот старих у природном окружењу кроз:
  - Сервиси за подршку старима и њиховим породицама (кућна нега и лечење, храна на точковима, услуге прања рубља и сл.);
  - Организовање дневног центра и организовање клубова;
  - Популаризацију породичног смештаја старих;
  - Развијање волонтерских мрежа за помоћ старима у оквиру месних заједница;
  - Константна информисаност локалне заједнице о стању и потребама старих;
  - Организовање истраживања о потребама старих и пожељним начинима њиховог задовољавања;
  - Подстицање развоја цивилног сектора који ће се бавити пружањем алтернативних услуга старима.
- Развој институционалних облика заштите старих.

Специфични циљеви и специфични задаци

1. Унапређење социјалног и здравственог статуса старих у граду Ваљеву применом превентивних програма за старе. (Веза са стратешким циљем 1. и 5.)

1.1. До краја 2009. године реализовати истраживање о здравственом и социјалном положају старих и њиховим психосоцијалним потребама (обухватити 20% популације старих - 4.000).

1.2. До краја 2012. године реализовати три превентивна програма за старе заснована на резултатима истраживања, кроз партнерство локалних актера социјалне заштите:

- Програм превенције социјалне изолације старих;
- Здравствено-рекреативни програм за старе;
- Дневни боравак за старе.

2. Побољшање положаја посебно осетљивих група старих у граду Ваљевоу (стари без породичног старања и физички или психички теже оболели) кроз систем програма који обезбеђују живот старих у природном окружењу. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)

2.1. До краја 2009. године развити два функционална мултисекторска тима за пружање услуга за пружање услуга кућне неге, помоћи и лечења за најмање 30 корисника-ца (старих без породичног старања и тешко оболелих).

2.2. До краја 2010. године развити у свакој градској месној заједници и у девет сеоских месних заједница по једну групу вршњачких волонтера (9 + 9 група) који ће радити на раном откривању старих у стању потребе за услугама социјалне заштите, промоцији и развијању добросуседске солидарности и помоћи до самопомоћи.

2.3. До краја 2012. године обезбедити пружање услуга за пружање услуга кућне неге, помоћи и лечења за најмање 100 корисника-ца (старих без породичног старања и тешко оболелих).

3. Подизање нивоа свести локалне заједнице о потребама и капацитетима старих особа у граду Ваљевоу. (Веза са стратешким циљем 2.)

3.1. До краја 2010. године реализовати континуирану кампању информисања локалне јавности о потребама старих која ће се састојати од три једногодишње фазе.

3.2. До краја 2011. године развити једну функционалну групу старих од најмање 10 особа која ће се активно бавити заступањем потреба старих у локалној заједници.

4. Развијање институционалне бриге о старима у локалној заједници којима је неопходна институционална заштита кроз активност Геронтолошког центра Ваљево. (Веза са стратешким циљем 5.)

4.1. До краја 2010. године отпочети активан рад Геронтолошког центра за најмање 50 корисника-ца.

4.2. До краја 2012. године кроз сарадњу Геронтолошког центра и других партнера у пружању услуга социјалне заштите старима у локалној заједници развити најмање два ванинституционална програма социјалних услуга за старе (Клуб за старе, мобилни тим за старе у руралном подручју града).

4.3. До краја 2012. године потписати споразуме о сарадњи са општинама Колубарског округа у циљу развијања ванинституционалних облика заштите старих на регионалном нивоу.

6.6. Роми

На подручју града Ваљева по попису становништва из 2002. године, живи 1314 Рома, и то у градском подручју 527, а у сеоском 787 Рома. Према подацима ромских НВО на територији града Ваљева живи око 5000 Рома. Они живе у шест ромских насеља: Горња Грабовица, Котешница (Дивље Брдо), Балачка, Дубље, Седлари и Баир. Роми живе и у другим деловима града измешани са осталим неромским становништвом.

Проблеми и дијагноза стања

- Роми не могу да остваре основна грађанска и колективна права, јер их не познају и немају знања и вештина у заступању својих права пред институцијама
- Већина Рома је сиромашна и без сталног запослења, јер су необразовани и без стручних квалификација, те не могу конкурисати на тржишту рада
- Доступни су им само, тешки слабо плаћени, сезонски послови.
- У потрази за послом Роми су принуђени да се баве „сивом“ економијом
- На евиденцији Центра за социјални рад „Колубара“ у Ваљеву око 20% чине ромске породице - то су најчешће вишечлане породице са више малолетне деце
- Социјално-економски услови у којима живе ове породице су веома лоше (нерешено стамбено питање, незадовољавајући услови становања, лоши хигијенски услови, нередовна примања)
- Недостатак образовања је последица, а истовремено и узрок, тешког материјалног положаја Рома - сиромашне породице не могу материјално да издрже школовање деце и тиме се сиромаштво преноси на нове генерације

Закључци

- Положај Рома у граду Ваљеву је сличан као и у другим општинама Србије – карактерише га:
  - материјално и образовно сиромаштво;
  - маргинализованост у различитим аспектима друштвеног живота;
  - недостатак знања и социјалних вештина самих Рома да се боре за свој бољи друштвени статус.

Препоруке и стратешке интервенције

- Развијање програма који обезбеђују подршку породици и превенцију маргинализације појединаца и група
- Подршка за укључивање у системе образовања и професионалног оспособљавања
- Подршка за коришћење посебних права и олакшица

Специфични циљеви и специфични задаци

1. Унапређење превенције маргинализације појединаца и група ромске националности у граду Ваљеву кроз развијање система различитих програма. (Веза са стратешким циљевима 1. и 5.)

- 1.1. До краја 2008. године успоставити функционалну базу података о грађанима-кама ромске националности.
- 1.2. До краја 2010. године реализовати социо-едукативни програм за унапређење здравља, исхране и хигијене за најмање 180 представника-ца из шест ромских насеља у Ваљеву.
- 1.3. До краја 2010. године донети Одлуку о проширеним правима у социјалној заштити којом се обезбеђују субвенције за боравак предшколске деце из сиромашних ромских породица у целодневним групама и припремним предшколским програмима.
- 1.4. До краја 2011. године реализовати едукативни програм *Подршка функционалном развоју Ромских породица и јачању одговорног родитељства* за најмање 250 родитеља ромске националности.
- 1.5. До краја 2012. године реализовати ванинституционални програм правне и психосоцијалне подршке у ромским насељима за најмање 600 крисника-ца.
- 1.6. Развијање програма против предрасуда и едукација кадрова у свим јавним установама до краја 2010. године
- 1.7. Развијање посебних превентивних програма подршке ромским породицама пре свега ромским породицама (психосоцијална помоћ у интеграцији, промоција породичног смештаја)

2. Побољшање услова за укључивање Рома у граду Ваљеву у системе образовања и професионалног оспособљавања. (Веза са стратешким циљевима 1 и 5.)

- 2.1. До краја 2010. године формирати локални фонд (средства из градског буџета, донација, средства приватних предузетника) за стипендирање Рома – ученика-ца средњих и виших школа.
- 2.2. До краја 2012. године укључити 90% ромске деце у основно образовање.
- 2.3. До краја 2010. године реализовати програме Активног тражења посла за најмање 200 младих Рома-киња (Обуке за активно тражење посла, „Job Club”, програми доквалификације и преквалификације).

3. Развијање подршке старим Ромима-кињама кроз одговарајуће програме и услуге социјалне заштите у локалној заједници. (Веза са стратешким циљем 5.)

- 3.1. До краја 2010. године развити функционални програм пружања услуга помоћи у кући од стране 6 обучених геронтодомаћица ромске националности.
- 3.2. До краја 2012. године у Дневни боравак за старе и Клуб за старе укључити најмање 10% старих ромске националности.

6.7. Јачање институционалних капацитета пружалаца услуга социјалне заштите

Услуге социјалне заштите у граду Ваљеву пружају институције социјалне заштите кроз своје редовне активности и организације грађанског друштва (невладине организације) у оквиру различитих пројеката, нарочито пројеката намењених осетљивим групама. На пројектном нивоу, у локалној средини постоји и искуство у партнерству између институција социјалне заштите и невладиних организација, као и већ помињана мрежа сарадње у борби против насиља у породици.

Проблеми и дијагноза стања

- Недовољна техничка опремљеност институција и организација у односу на потребе брзог и адекватног реаговања на потребе корисника – застарела компјутерска опрема, недостатак ADSL или кабловског приступа Интернет-у, неумреженост компјутера унутар истих установа;
- Непостојање одговарјућих софтверских пакета за одређене услуге социјалне заштите;
- Непостојање базе података о корисницима;
- Непостојање стратегије унапређења материјално-техничке и финансијске основе рада институција и организација социјалне заштите;
- Непостојање стратегије развоја и професионалног усавршавања кадрова-пружалаца услуга социјалне заштите.

Закључци

- Непостојање систематског и планског приступа развоју капацитета пружалаца услуга социјалне заштите.

Препоруке и стратешке интервенције

- Систематско унапређивање материјално-техничке и финансијске основе рада пружалаца услуга социјалне заштите;
- Планско развијање и усвршавање кадрова у области социјалне заштите.

Специфични циљ и специфични задаци

1. Унапређење материјално-техничких и кадровских капацитета институција и организација укључених у интегрални систем услуга социјалне заштите у граду Ваљеву. (веза са стратешким циљевима 3 и 4.)

1.1. До краја 2008. године обезбедити ADSL приступ Интернет-у за све партнерске институције и организације у систему услуга социјалне заштите у локалној заједници.

1.2. До краја 2009. године побољшати компјутерску базу партнерских институција и организација заменом најмање 50% старих рачунара новим, технички напреднијим.

1.3. До краја 2010. године едуковати најмање 30% стручних радника запослених у партнерским институцијама и организацијама кроз акредитоване програме стручног усавршавања пружалаца услуга социјалне заштите.

1.4. До краја 2012. године развити план континуиране едукације стручних радника запослених у партнерским институцијама и организацијама и едуковати најмање још 30% особа.

7. АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ

Управљачку структуру за примену Локалне стратегије социјалне заштите, након усвајања, представљаће Савет за интегралну социјалну политику општине Ваљево. Савет ће, као део свог будућег, рада направити План управљања применом Стратешког плана социјалне заштите.

Управљачка структура за примену Стратешког плана града Ваљева има следеће задатке и одговорности:

- у потпуности одговара за вођење целокупног процеса планирања социјалне политике у граду и усаглашеност са процесом реализације Плана,
- именује тим за управљање пројектом, који се састоји од три представника локалне самоуправе и то: начелник Одељења за информатику и развој, стручног сарадника за финансијско-материјално управљање спровођења Стратегије и председник Савета за интегралну социјалну политику општине Ваљево,
- обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког социјалног актера на територији града,
- одржава и организује јавне трибине, округле столове и дискусије са стручњацима и представницима грађана из локалне заједнице и представницима маргинализованих група становништва у вези са спровођењем стратешког плана,
- обезбеђује простор, канцеларијску опрему и покрива текуће потребе,
- одржава контакт са јавношћу и доносиоцима одлука.

Оперативну структуру за примену Локалне стратегије социјалне заштите чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације Стратегије. У складу са акционим плановима, биће реализована подела улога и одговорности међу партнерима. Сваки партнер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцену успешности рада.

Оперативна структура за примену Стратешког плана града Ваљева има следеће задатке и одговорности:

- реализација Плана активности из стратешког плана по приоритетима Стратегије,
- непосредна комуникација са корисницима/цама услуга социјалне заштите,
- редовно достављање извештаја координатору (председнику) Савета за интегралну социјалну политику у општини Ваљево о свим активностима на спровођењу Стратешког плана,
- присуствовање обукама у оквиру унапређења стручности и компетенција за спровођење задатака стратешког плана,
- предлагање активности у оквиру будућих акционих планова,
- унапређење процеса примене Стратегије у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

Управљачка и оперативна структура ће развити План и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене стратегије. План комуникације управљачке и оперативне структуре улоге уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Акционе планове за наредни период ће припремати Савет за интегралну социјалну политику који ће по потреби, формирати и одговарајуће радне групе, како је то предвиђено Пословником о раду Савета. Акционе планове ће усвајати Скупштина града (или други надлежни орган локалне самоуправе).

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Стратегије и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности.

Комуникација достигнућа Локалне стратегије социјалне заштите одвијаће се у складу са одговарајућим планом који ће обухватити целокупни период примене Стратегије.

8. ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ

Савет ће формирати посебан тим задужен за праћење, оцењивање успешности и извештавање о примени Стратегије на локалном нивоу. Тим ће чинити представници Савета за интегралну социјалну политику, стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве проблематиком социјалне политике (особе изражених организационих и комуникационих способности са знањем и искуством у области стратешког планирања, праћења и оцењивања успешности реализације програма и пројеката), као и представници осетљивих група грађана/ки-циљних група Стратегије.

Успешност реализације Стратегије биће праћена мерењем индикатора утицаја којима ће се мерити ефикасност и ефективност предложених мера и мерењем процесних индикатора којима ће се мерити степен реализације планираних активности.

Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене Локалне стратегије социјалне заштите биће следећи:

- Број нових услуга социјалне заштите;
- Обухват корисника/ца услугама социјалне заштите;
- Структура корисника/ца услуга;
- Ниво укључености различитих актера у пружање услуга социјалне заштите на локалном нивоу;
- Обим финансијских средстава издвојених за социјалну заштиту;
- Структура финансијских средстава издвојених за социјалну заштиту (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).

Процесни индикатори су дефинисани у склопу акционог плана.

Тим за мониторинг

Прати реализацију пројеката који су конкурсно изабрани и финасирају се из градских средстава. Тим за мониторинг чине три представника, по један представник :

- локалне самоуправе, стручни сарадник буџета (финансијски мониторинг)
- локалне самоуправе, стручни сарадник који се бави социјалним питањима
- Центра за социјални рад

Процедура мониторинга, као и структура извештаја утврдиће Савет за интегралну социјалну политику. Тим за мониторинг своје извештаје, на месечном нивоу доставља Председнику општине (у будуће Градоначелнику), Одељењу за буџет и Савету за интегралну социјалну политику.

Тим за евалуацију

Прати и оцењује активности и резултате пројеката током спровођења и извештава тромесечно Савет за интегралну социјалну политику.

Тим за евалуацију чини 4 члана:

1. Представник локалне самоуправе
2. Представник Комисије за одабир пројеката
3. Представник Тима за мониторинг
4. Стручно лице из институције, која се бави пројектном тематиком на локалном нивоу

Потребне квалификације особа које ће бити укључене:

- познавање јавних финансија,
- познавање техника за прикупљање података,
- искуство у пословима праћења и надзора на основу годишњих планова града,
- познавање локалних извора података и евиденција,
- упознатост са нормативним оквиром стратегије.

Извештај Тима за евалуацију, доставља се Председнику општине (у будуће Градоначелнику) и Савету за интегралну социјалну политику и представља основни материјал на основу кога ће се формулисати захтеви за следећи тендер, као и основни план на основу кога ће се радити ревизија стратешких планова, јер ће пружити процену делотворности свих мера које су финасиране као и утицај на локалну средину.

9. РЕСУРСИ

Укупна финансијска средства потребна за реализацију акционих планова за 2008.годину износе 15.774.900 динара. Из средстава Националног инвестиционог плана (НИП) очекују се у 2008.години средства у износу од 8.240.000 динара а који се односе на адаптацију и опремање Дневног боравка за децу у сметњама у развоју (2.240.000 динара), адаптацију и опремање Дневног боравка за децу са поремећајем у понашању (2.000.000 динара) и куповину једног стана за децу без родитељског старања који напуштају домски смештај или хранитељску породицу (4.000.000 динар). Преостали део у износу од 7.534.900 динара обезбедиће се из буџета града Ваљева.

Финансијска средства потребна за реализацију акционих планова за 2009. годину износе 10.020.520 динара. Средства ће се обезбедити из буџета града Ваљева, донација из учешћа у донаторским пројектима и партиципативним учешћем корисника успостављених услуга социјалне заштите.

До краја 2009. године, детаљно ће се разрадити акциони планови за период од 2010. – 2012. године, на основу којих ће се планирати финансијска средства из буџета града Ваљева потребна за њихову реализацију а чији ће износ бити на нивоу из 2008. – 2009. године, увећан за стопу раста инфлације.

10. ПЛАН КОМУНИКАЦИЈЕ – ПРЕДСТАВЉАЊА ЈАВНОСТИ

Циљ комуникације

Представљање најширој јавности резултата реализације Стратешког плана социјалне заштите града Ваљева кроз свеобухватни програм промоције и обавештавања.

Активности	Време реализације	Потребни ресурси			Одговорно тело-институција
		Материј.	Људски	Финанс.	
Јавна расправа, позив грађанима, пол. партијама, представницима институција соц. заштите, НВО, канц. за развој л. заједнице и медијима	јануар 2008.	штампани материјал и материјал у електронском облику	координатор, Савет за ИСП	4000	Савет за ИСП, Градска управа
Усвајање лок. стратегије соц. заштите	јануар 2008.	штампани материјал и материјал у електронском облику	координатор, Савет за ИСП		Савет за ИСП, Општинска управа (Градска управа)
Постављање усвојеног Стратешког плана социјалне заштите на сајт града Ваљева	2008.	CD са акционим планом	web дизајнер		Савет за ИСП, Општинска управа (Градска управа)
Редовно тромесечно информисање о процесу и резултатима реализације на сајту града Ваљева	2008.-2012.	CD са акционим планом	web дизајнер		Савет за ИСП, Општинска управа (Градска управа)

Активности	Време реализације	Потребни ресурси			Одговорно тело-институција
Организовање, на крају године, округлог стола и конференције за медије о резултатима примене Стратегије	2008.-2012.	штампани материјал, простор града, позивнице за медије, канцеларијски материјал	координа тор, Савет за ИСП	4000 дин	Савет за ИСП, Општинска управа (Градска управа)
Редовно информисање јавности преко локалних медија о посебно важним догађајима и постигнућима у реализацији стратегије	2008.-2012.	штампани материјал, материјал у електронском облику	координа тор, Савет за ИСП	4000 дин	Савет за ИСП, Општинска управа (Градска управа)

ПРИЛОЗИ

Прилог 1: NAR Ваљево – Извештај о стању и потребама у области планирања социјалне политике на локалном нивоу у граду Ваљевоу,

Прилог 2: Матрица логичког оквира,

Прилог 3: Акциони планови за период 2008. – 2009. године.

Стратешки план социјалне заштите града Ваљева повезана је са следећим стратешким документима града Ваљева:

- *Стратегијом развоја, унапређења и коришћења простора.*

Овај стратешки план разматра и питања социјалне заштите и социјалне политике у граду и даје одређене закључке у овим областима од којих су неки, као они који се односе на капацитете мреже институција и кадровске капацитете, укључени у анализу стања и ситуације у социјалној заштити у Ваљевоу.

- *Акционим планом за образовање Рома.*

Овај план има бројне везе са Стратешким планом социјалне заштите, јер третира образовање Рома, као посебно осетљиве друштвене групе, и питања њиховог сиромаштва у разним областима друштвеног живота.

- *Нацртом Локалног плана акције за децу*

Иако је план у нацрту, релевантан је за Локалну стратегију социјалне заштите, јер се бави и питањима социјалне инклузије и сиромаштва деце из осетљивих друштвених група.

Прилог 4: Одлука Привременог органа општине Ваљево о усвајању Стратешког плана социјалне заштите града Ваљева 2008.-2012.